Trešdiena, 2020. gada 11. novembra

P9_TA(2020)0292

Ģenētiski modificētas sojas pupas SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5)

Eiropas Parlamenta 2020. gada 11. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), no tām sastāv vai ir no tām ražoti (D068779/01 – 2020/2838(RSP))

(2021/C 415/02)

Eiropas Parlaments,

— ņemot vērā projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas SYHT0H2 (SYN-ØØØH2-5), no tām sastāv vai ir no tām ražoti (D068779/01,

— ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2003. gada 22. septembra Regulu (EK) Nr. 1829/2003 par ģenētiski modificētu pārtiku un barību ([1]) un jo īpaši tās 7. panta 3. punktu un 19. panta 3. punktu,

— ņemot vērā Regulas (EK) Nr. 1829/2003 35. pantā minētās Pārtikas aprites un dzīvnieku veselības pastāvīgās komitejas 2020. gada 15. septembra balsojumu, kura rezultātā atzinums netika sniegts,

— ņemot vērā 11. un 13. pantu Eiropas Parlamenta un Padomes 2011. gada 16. februāra Regulā (ES) Nr. 182/2011, ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu ([2]),

— ņemot vērā Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādes (*EFSA*) 2019. gada 28. novembrī pieņemto atzinumu, kas publicēts 2020. gada 20. janvārī ([3]),

— ņemot vērā iepriekšējās rezolūcijas pret ģenētiski modificētu organismu (ĢMO) atļaušanu ([4]),

---

([1]) OV L 268, 18.10.2003., 1. lpp.

([2]) OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.

([3]) *Scientific Opinion of the EFSA Panel on Genetically Modified Organisms on the assessment of genetically modified soybean SYHT0H2 for food and feed uses, import and processing, under Regulation (EC) No 1829/2003* (*EFSA* Ekspertu grupas ģenētiski modificētu organismu jautājumos zinātniskais atzinums par ģenētiski modificētām sojas pupām SYHT0H2 izmantošanai pārtikā vai barībā, to importu un apstrādi saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1829/2003) (pieteikums EFSA-GMO-DE-2012-111), *EFSA Journal* 2020; 18(1):5946, https://doi.org/10.2903/j.efsa.2020.5946.

([4]) Parlaments astotajā sasaukumā pieņēma 36 rezolūcijas, kurās iebilda pret atļauju izmantot ĢMO. Turklāt devītajā sasaukumā Parlaments ir pieņēmis šādas rezolūcijas:
- Eiropas Parlamenta 2019. gada 10. oktobra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MZHG0JG (SYN-ØØØJG-2), no tās sastāv vai ir no tās ražoti (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0028);
- Eiropas Parlamenta 2019. gada 10. oktobra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas A2704-12 (ACS-GMØØ5-3), sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0029);

— ņemot vērā Reglamenta 112. panta 2. un 3. punktu,

— ņemot vērā Vides, sabiedrības veselības un pārtikas nekaitīguma komitejas rezolūcijas priekšlikumu,

A. tā kā 2012. gada 8. augustā *Syngenta Crop Protection AG* ar sava saistītā uzņēmuma *Syngenta Crop Protection NV/SA* starpniecību Vācijas valsts kompetentajai iestādei iesniedza pieteikumu (turpmāk — pieteikums) saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1829/2003 5. un 17. pantu; tā kā pieteikums aptvēra tādas pārtikas, pārtikas sastāvdaļu un barības laišanu tirgū, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas (*Glycine max* (L.) Merr.) SYHT0H2, no tām sastāv vai ir no tām ražotas; tā kā pieteikumā minēta arī tādu produktu laišana tirgū, kas satur ģenētiski modificētas (ĢM) sojas pupas SYHT0H2 vai sastāv no tām, izmantošanai veidos, kas nav pārtika un dzīvnieku barība, izņemot audzēšanu;

B. tā kā attiecībā uz šo pieteikumu *EFSA* 2019. gada 28. novembrī pieņēma labvēlīgu atzinumu, kas tika publicēts 2020. gada 20. janvārī;

C. tā kā ĢM sojas pupas SYHT0H2 ir izstrādātas, lai nodrošinātu aizsardzību pret glufozinātamoniju un pret herbicīdaktīvām vielām, proti, mezotrionu un citiem p-hidroksifenilpiruvāta dioksigenāzes (HPPD)-inhibējošiem herbicīdiem ([5]);

Komplementāro herbicīdu atlieku novērtējuma trūkums

D. tā kā ir pierādījies, ka herbicīdizturīgu ĢM kultūraugu audzēšana noved pie plašākas herbicīdu izmantošanas, kas lielā mērā notiek tādēļ, ka rodas herbicīdizturīgas nezāles ([6]); tā kā līdz ar to ir sagaidāms, ka ĢM sojas pupu kultūraugi SYHT0H2 tiks pakļauti gan lielākām, gan biežākām komplementāro herbicīdu (glufozināta un HPPD inhibējošu herbicīdu) devām, kas, iespējams, radīs lielāku atlieku daudzumu ražā;

— Eiropas Parlamenta 2019. gada 10. oktobra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 89034 × 1507 × MON 88017 × 59122 × DAS-40278-9 vai kas sastāv vai ir ražoti no tās, un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā apvienotas divas, trīs vai četras atsevišķas modifikācijas MON 89034, 1507, MON 88017, 59122 un DAS-40278-9 vai kas sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0030);

— Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kokvilnu LLCotton25 (ACS-GHØØ1-3), sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0054);

— Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar kuru atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atjauno atļauju laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas MON 89788 (MON-89788-1), sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0055);

— Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu MON 89034 × 1507 × NK603 × DAS-40278-9 un apakškombinācijas MON 89034 × NK603 × DAS-40278-9, 1507 × NK603 × DAS-40278-9 un NK603 × DAS-40278-9, sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0056);

— Eiropas Parlamenta 2019. gada 14. novembra rezolūcija par projektu Komisijas īstenošanas lēmumam, ar ko saskaņā ar Eiropas Parlamenta un padomes Regulu (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētu kukurūzu Bt11 × MIR162 × MIR604 × 1507 × 5307 × GA21 un ģenētiski modificētu kukurūzu, kurā kombinēti divi, trīs, četri vai pieci no vienkāršiem transformācijas notikumiem Bt11, MIR162, MIR604, 1507, 5307 un GA21, sastāv vai ir ražoti no tās (Pieņemtie teksti, P9_TA(2019)0057);

— Eiropas Parlamenta 2020. gada 14. maija rezolūcija par Komisijas īstenošanas lēmuma projektu, ar ko atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 1829/2003 atļauj laist tirgū produktus, kas satur ģenētiski modificētas sojas pupas MON 87708 × MON 89788 × A5547-127, sastāv vai ir ražoti no tām (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0069).

([5]) *EFSA* atzinums, 1. lpp.

([6]) Sk., piemēram, *Bonny, S., Genetically Modified Herbicide-Tolerant Crops, Weeds, and Herbicides: Overview and Impact* (Ģenētiski modificēti herbicīdizturīgi kultūraugi, nezāles un herbicīdi: pārskats un ietekme), *Environmental Management*, 2016. gada janvāris, 57(1), 31.–48. lpp., https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26296738 un *Benbrook, C.M., Impacts of genetically engineered crops on pesticide use in the U.S. – the first sixteen years* (Ģenētiskā inženierijā iegūtu kultūraugu ietekme uz pesticīdu izmantošanu ASV — pirmie sešpadsmit gadi), *Environmental Sciences Europe* 24, 24 (2012. gads), https://enveurope.springeropen.com/articles/10.1186/2190-4715-24-24, un *Schütte, G., Eckerstorfer, M., Rastelli, V. et al., Herbicide resistance and biodiversity: agronomic and environmental aspects of genetically modified herbicide-resistant plants* (Herbicīdizturīgums un bioloģiskā daudzveidība: herbicīdizturīgu ĢM augu agronomiskie un vidiskie aspekti), *Environmental Sciences Europe* 29, 5 (2017. gads), https://link.springer.com/article/10.1186/s12302-016-0100-y.

Trešdiena, 2020. gada 11. novembra

E. tā kā glufozinmāts ir klasificēts kā reproduktīvajai sistēmai toksiska 1.B kategorijas viela un tāpēc tam piemērojami Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 1107/2009 ([7]) noteiktie izslēgšanas kritēriji; tā kā glufozināta apstiprinājums izmantošanai Savienībā izbeidzās 2018. gada 31. jūlijā ([8]);

F. tā kā saskaņā ar *EFSA* par HPPD inhibējošu herbicīdu mezotrionu "var uzskatīt, ka tam ir endokrīni disruptīvās īpašības", savukārt "nevar izslēgt" arī AMBA, kas ir mezotriona noārdīšanās produkts, genotoksisko potenciālu ([9]);

G. tā kā riska novērtējumā par komplementāriem herbicīdiem uzskatīja tikai glufozinātu un mezotrionu; tā kā HPPD inhibējoši herbicīdi tomēr ietver dažādus herbicīdus, tostarp izoksaflutolu, tādēļ tie var lielos daudzumos tikt izmantoti šīm ĢM sojas pupām; tā kā saskaņā ar Savienības apstiprināto harmonizēto klasifikāciju un marķējumu izoksaflutols ir ļoti toksisks ūdens organismiem, turklāt ir aizdomas, ka tas kaitē nedzimušiem bērniem ([10]);

H. tā kā tomēr tiek uzskatīts, ka novērtējums par ĢM augos konstatētajām herbicīdu atliekām un to noārdīšanās produktiem, kā arī par iespējamo kombinēto ietekmi ir ārpus *EFSA* Ekspertu grupas ĢMO jautājumos kompetences, un tādēļ to neveic kā daļu no ĢMO apstiprināšanas procesa; tā kā tā ir problēma, jo veidu, kādā attiecīgajā ĢM augā noārdās papildu herbicīdi, noārdīšanās produktu (metabolītu) sastāvu un līdz ar to arī toksiskumu var veicināt pati ģenētiskā modifikācija;

I. tā kā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 396/2005 ([11]) būtu rūpīgi jākontrolē un jāuzrauga tādu herbicīdu atliekas uz importētiem kultūraugiem izmantošanai pārtikā un barībā, ko Savienībā nav atļauts izmantot;

J. tā kā atbilstīgi Savienības saskaņotajai daudzgadu kontroles programmai 2020., 2021. un 2022. gadam dalībvalstīm nav pienākuma noteikt glufozināta atlieku daudzumu importētajās sojas pupās ([12]); tā kā nevar izslēgt, ka ĢM sojas pupas SYHT0H2 vai produkti, kas no tām iegūti izmantošanai pārtikā un barībā, pārsniegs atlieku robežvērtības, kuras noteiktas, lai patērētājiem nodrošinātu augstu aizsardzības līmeni;

K. tā kā tādēļ nav iespējams secināt, ka ĢM sojas pupu SYHT0H2 patēriņš ir nekaitīgs cilvēku un dzīvnieku veselībai;

L. tā kā starptautiskā pētniecības projekta "Ģenētiski modificētu organismu riska novērtējums ES un Šveicē" secinājumos, ar kuriem iepazīstināja 2020. janvārī, tika konstatēts, ka Savienības ĢMO riska novērtējumā nav pietiekami ņemti vērā riski sabiedrības veselībai un videi, tostarp veselības riski, kas saistīti ar tādu produktu patēriņu, kurus iegūst no herbicīdizturīgiem ĢM augiem ([13]);

([7]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 21. oktobra Regula (EK) Nr. 1107/2009 par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, ar ko atceļ Padomes Direktīvas 79/117/EEK un 91/414/EEK (OV L 309, 24.11.2009., 1. lpp.).

([8]) https://ec.europa.eu/food/plant/pesticides/eu-pesticides-database/active-substances/?event=as.details&as_id=79

([9]) *EFSA* secinājums par aktīvās vielas mezotriona pesticīdu riska novērtējuma salīdzinošo analīzi. *EFSA Journal* 2016; 14(3):4419, 3. lpp., https://doi.org/10.2903/j.efsa.2016.4419.

([10]) https://echa.europa.eu/substance-information/-/substanceinfo/100.114.433.

([11]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 23. februāra Regula (EK) Nr. 396/2005, ar ko paredz maksimāli pieļaujamos pesticīdu atlieku līmeņus augu un dzīvnieku izcelsmes pārtikā un barībā un ar ko groza Padomes Direktīvu 91/414/EEK (OV L 70, 16.3.2005., 1. lpp.).

([12]) Komisijas 2019. gada 28. marta Īstenošanas regula (ES) 2019/533 par saskaņotu Savienības daudzgadu kontroles programmu 2020., 2021. un 2022. gadam, kas pieņemta, lai nodrošinātu atbilstību maksimālajiem pesticīdu atlieku līmeņiem un novērtētu patērētāju eksponētību pesticīdu atliekām augu un dzīvnieku izcelsmes pārtikā un uz tās, (OV L 88, 29.3.2019., 28. lpp.).

([13]) https://www.testbiotech.org/en/content/research-project-rages.

Dalībvalstu kompetento iestāžu piezīmes

M. tā kā triju mēnešu apspriešanās periodā dalībvalstu kompetentās iestādes iesniedza *EFSA* piezīmes ([14]); tā kā kritiskas piezīmes bija par nepietiekamu analīzi attiecībā uz herbicīdu atliekām importētās ĢM sojas pupās SYHT0H2 un par iespējamiem veselības riskiem patērētājiem, par to, ka ir nepietiekama toksikoloģiskā informācija un ka tādēļ nav iespējams novērtēt iespējamo risku, kas saistīts ar tādas pārtikas patēriņu, kuru ražo no ĢM sojas pupām SYHT0H2, par to, ka vides veselības novērtējuma veikšanai nepieciešamā informācija ir nepilnīga un ka pirms atļaujas piešķiršanas būtu jāiesniedz detalizēts uzraudzības plāns;

Nedemokrātiska lēmumu pieņemšana

N. tā kā Pārtikas aprites un dzīvnieku veselības pastāvīgā komiteja, kas minēta Regulas (EK) Nr. 1829/2003 35. pantā, 2020. gada 15. septembra balsojumā atzinumu nesniedza, kas nozīmē, ka atļaujai nav dalībvalstu kvalificēta balsu vairākuma atbalsta;

O. tā kā Komisija atzīst, ka problemātiska ir pašreizējā prakse, proti, ka lēmumus par ĢMO atļaušanu joprojām pieņem Komisija, lai gan dalībvalstis ar kvalificētu balsu vairākumu nav sniegušas pozitīvu atzinumu, kas pats par sevi ir liels izņēmums kopējā produktu atļaušanas kārtībā, taču kļuvis par normu, kad tiek pieņemti lēmumi par atļauju piešķiršanu ĢM pārtikai un dzīvnieku barībai ([15]);

P. tā kā astotajā sasaukumā Parlaments kopumā pieņēma 36 rezolūcijas, ar kurām iebilda pret tādu ĢMO laišanu tirgū, kas paredzēti izmantošanai pārtikā un dzīvnieku barībā (33 rezolūcijas), kā arī iebilda pret ĢMO audzēšanu Savienībā (trīs rezolūcijas); tā kā līdz šim devītajā sasaukumā Parlaments ir pieņēmis astoņus iebildumus; tā kā neviena no minētajiem ĢMO atļaušanai nav sniegts pozitīvs atzinums ar dalībvalstu kvalificētu balsu vairākumu; tā kā, neraugoties uz pašas atzītajām nepilnībām demokrātijas ziņā, atbalsta trūkumu no dalībvalstu puses un Parlamenta iebildumiem, Komisija turpina piešķirt atļaujas ĢMO;

Q. tā kā saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 182/2011 Komisija var izlemt neatļaut ĢMO, ja pārsūdzības komitejā nav dalībvalstu kvalificēta balsu vairākuma atbalsta ([16]); tā kā šajā saistībā nav nepieciešami tiesību aktu grozījumi;

Savienības starptautisko saistību ievērošana

R. tā kā Regulā (EK) Nr. 1829/2003 ir noteikts, ka ĢM pārtika vai dzīvnieku barība nedrīkst nelabvēlīgi ietekmēt cilvēku veselību, dzīvnieku veselību vai vidi un ka Komisija, izstrādājot savu lēmumu, ņem vērā visus attiecīgos Savienības tiesību aktu noteikumus un citus pamatotus faktorus, kas attiecas uz izskatāmo jautājumu; tā kā šādiem pamatotiem faktoriem būtu jāietver Savienības saistības saskaņā ar ANO ilgtspējīgas attīstības mērķiem (IAM), Parīzes nolīgumu par klimata pārmaiņām un ANO Konvenciju par bioloģisko daudzveidību;

S. tā kā ANO īpašā referenta jautājumos par tiesībām uz pārtiku nesen sagatavotajā ziņojumā konstatēts, ka jo īpaši jaunattīstības valstīs bīstamiem pesticīdiem ir katastrofāla ietekme uz veselību ([17]); tā kā IAM 3. mērķa 9. apakšmērķis paredz līdz 2030. gadam būtiski samazināt bīstamu ķīmisku vielu izraisītu nāves gadījumu un slimību skaitu un gaisa, ūdens un augsnes piesārņojumu un kontamināciju ([18]);

([14]) Dalībvalstu piezīmes par ĢM sojas pupām SYHT0H2 ir pieejamas *EFSA* jautājumu reģistrā: http://registerofquestions.efsa.europa.eu/roqFrontend/questionLoader?question=EFSA-Q-2012-00753.

([15]) Sk., piemēram, Komisijas paskaidrojuma rakstu 2015. gada 22. aprīlī iesniegtajam priekšlikumam tiesību aktam, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1829/2003 attiecībā uz iespēju, ka dalībvalstis var ierobežot vai aizliegt ĢM pārtikas un dzīvnieku barības lietošanu savā teritorijā, kā arī Komisijas paskaidrojuma rakstu 2017. gada 14. februārī iesniegtajam priekšlikumam tiesību aktam, ar ko groza Regulu (ES) Nr. 182/2011.

([16]) Saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 182/2011 6. panta 3. punktu Komisija "var pieņemt" un nevis "pieņem" projektu, ja pārsūdzības komitejā ar dalībvalstu kvalificētu balsu vairākumu nav sniegts pozitīvs atzinums.

([17]) https://www.ohchr.org/EN/Issues/Environment/SRToxicsandhumanrights/Pages/Pesticidesrighttofood.aspx

([18]) https://www.un.org/sustainabledevelopment/health/.

Trešdiena, 2020. gada 11. novembra

T. tā kā *EFSA* savās aplēsēs konstatēja, ka operatora saskare ar glufozinātu, ko izmanto nezāļu apkarošanai ĢM kukurūzā, pārsniedz operatora pieļaujamo eksponētības līmeni pat gadījumos, kad tika izmantoti individuālie aizsardzības līdzekļi ([19]); tā kā, ņemot vērā herbicīdu lietošanu lielākos daudzumos, īpašas bažas rada risks par operatora lielāku eksponētību saistībā ar herbicīdizturīgiem kultūraugiem;

U. tā kā atmežošana ir galvenais bioloģiskās daudzveidības samazināšanās iemesls; tā kā emisijas no zemes izmantošanas un zemes izmantošanas maiņas, galvenokārt atmežošanas dēļ, ir otrs lielākais klimata pārmaiņu cēlonis pēc fosilā kurināmā izmantošanas ([20]); tā kā Parīzes nolīgums par klimata pārmaiņām un Stratēģiskais bioloģiskās daudzveidības plāns 2011.–2020. gadam, ko pieņēma saskaņā ar ANO Konvenciju par bioloģisko daudzveidību, un Aiči mērķi bioloģiskās daudzveidības jomā veicina ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas, aizsardzības un atjaunošanas centienus ([21]); tā kā IAM 15. mērķis ietver apakšmērķi līdz 2020. gadam apturēt atmežošanu ([22]); tā kā mežiem ir daudzfunkcionāla nozīme, kas palīdz sasniegt lielāko daļu IAM ([23]);

V. tā kā sojas ražošana ir galvenais atmežošanas veicinātājs Dienvidamerikas Amazones, *Cerrado* un *Gran Chaco* mežos; tā kā 97 % sojas Brazīlijā un 100 % — Argentīnā ir ĢM soja ([24]);

W. tā kā lielāko daļu ĢM sojas pupu, ko ir atļauts audzēt Brazīlijā un Argentīnā, ir atļauts arī importēt Savienībā ([25]); tā kā ĢM sojas pupas SYHT0H2 jau ir atļauts audzēt Argentīnā ([26]);

X. tā kā Komisijas analīzē ir konstatēts, ka soja vēsturiski ir bijusi lielākais Savienības veicinātās globālās atmežošanas un ar to saistīto emisiju izraisītājs, esot par iemeslu gandrīz pusei no Savienības kopējā materializētās atmežošanas importa ([27]);

([19]) *EFSA* secinājums par aktīvās vielas glufozināta saturošu pesticīdu riska novērtējuma salīdzinošo izvērtēšanu, *EFSA* zinātniskais ziņojums (2005. gads) 27, 1-81, 3. lpp., https://efsa.onlinelibrary.wiley.com/doi/pdf/10.2903/j.efsa.2005.27r

([20]) Komisijas 2019. gada 23. jūlija paziņojums "Pastiprināt ES rīcību ar mērķi aizsargāt un atjaunot pasaules mežus", COM(2019)0352, 1. lpp.

([21]) *Idem*, 2. lpp.

([22]) Sk. 15. mērķa 2. apakšmērķi: https://www.un.org/sustainabledevelopment/biodiversity/.

([23]) Komisijas 2019. gada 23. jūlija paziņojums "Pastiprināt ES rīcību ar mērķi aizsargāt un atjaunot pasaules mežus", COM(2019)0352, 2. lpp.

([24]) Agrobioloģisko lietojumu iegādes starptautiskais dienests, *Global status of commercialized biotech/GM crops in 2017: Biotech Crop Adoption Surges as Economic Benefits Accumulate in 22 Years* (Tirgū laistu biotehnoloģisko/ĢM kultūru globālais statuss 2017. gadā: biotehnoloģisko kultūru pieņemšana pieaug, 22 gados akumulējoties ekonomiskajiem ieguvumiem), *ISAAA Brief* Nr. 53 (2017. gads), 16. un 21. lpp., http://www.isaaa.org/resources/publications/briefs/53/download/isaaa-brief-53-2017.pdf

([25]) Veicot divu datubāžu (Kopienas ĢM pārtikas un barības reģistra (https://webgate.ec.europa.eu/dyna/gm_register/index_en.cfm) un *ISAAA* ĢM apstiprinājumu datubāzes (https://www.isaaa.org/gmapprovaldatabase/)) šķērspārbaudi 2020. gada oktobrī, tika aprēķināts, cik daudz ĢM sojas pupu kultūraugu, ko ir atļauts audzēt Brazīlijā un Argentīnā, ir atļauts arī importēt Savienībā. Brazīlija: no 17 ĢM sojas pupām, ko ir atļauts audzēt, pašlaik 12 ir atļauts importēt Savienībā, savukārt trim ĢM sojas pupām tiek gaidīta atļauja. Argentīna: no kopā 15 ĢM sojas pupām, ko ir atļauts audzēt, pašlaik 10 ir atļauts importēt Savienībā, savukārt trim ĢM sojas pupām tiek gaidīta atļauja.

([26]) http://www.isaaa.org/gmapprovaldatabase/event/default.asp? EventID=358&Event=SYHT0H2.

([27]) Komisijas tehniskais ziņojums 2013-063 "*The impact of EU consumption on deforestation: Comprehensive analysis of the impact of EU consumption on deforestation*" (ES patēriņa ietekme uz atmežošanu: vispārēja analīze par ES patēriņa ietekmi uz atmežošanu), pētījums, ko finansēja Eiropas Komisija, ENV ĢD, un veica *VITO*, *IIASA*, *HIVA* un *IUCN NL*, http://ec.europa.eu/environment/forests/pdf/1.%20Report%20analysis%20of%20impact.pdf, 23. un 24. lpp.: laikā no 1990. līdz 2008. gadam Savienība importēja kultūraugu un lauksaimniecības dzīvnieku izcelsmes produktus tādā daudzumā, kas izraisīja 90 000 km² atmežošanu. Kultūraugu produktu radītā atmežošana sasniedza 74 000 km² (82 % no minētā), kur lielākā daļa (52 000 km²) bija eļļas kultūraugu radītā atmežošana. Sojas pupas un sojas rauši veido 82 % no kopējā atmežošanas apjoma (42 600 km²), kas atbilst 47 % no Savienības kopējā importa, kurš izraisījis materializēto atmežošanu.

Y. tā kā nesenā zinātniski recenzētā zinātniskā pētījumā atklājās, ka Savienībai ir pasaulē lielākā oglekļa pēda, kas saistīta ar tās sojas importu no Brazīlijas un ir par 13,8 % lielāka nekā Ķīnai — lielākajai sojas importētājai —, jo tās materializētās atmežošanas emisiju daļa ir lielāka ([28]); tā kā vēl kādā nesen veiktā pētījumā atklājās, ka aptuveni piektā daļa sojas, ko uz Savienību eksportē no Brazīlijas Amazones un *Cerrado* reģioniem, galvenokārt dzīvnieku barībai, var būt saistīta ar nelikumīgu atmežošanu ([29]); tā kā mežu ugunsgrēkus Amazonē sekmē lielais atmežošanas apjoms; tā kā Komisija 2019. gada paziņojumā norādīja, ka vēlas aizsargāt un atjaunot pasaules mežus ([30]); tā kā bioloģiskās daudzveidības, tostarp mežu, globāla aizsardzība ir Komisijas nesen publicētās Biodaudzveidības stratēģijas ([31]) galvenais mērķis,

1. uzskata, ka īstenošanas lēmuma projekts pārsniedz Regulā (EK) Nr. 1829/2003 paredzētās īstenošanas pilnvaras;

2. uzskata, ka projekts Komisijas īstenošanas lēmumam neatbilst Savienības tiesību aktiem, jo nav savienojams ar Regulas (EK) Nr. 1829/2003 mērķi, kas saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (EK) Nr. 178/2002 ([32]) paredzētajiem vispārējiem principiem ir nodrošināt pamatu, lai garantētu cilvēku dzīvības un veselības, dzīvnieku veselības un labturības, vides un patērētāju interešu augsta līmeņa aizsardzību saistībā ar ĢM pārtiku un dzīvnieku barību, vienlaikus nodrošinot efektīvu iekšējā tirgus darbību;

3. prasa Komisijai atsaukt īstenošanas lēmuma projektu;

4. atzinīgi vērtē to, ka Komisija 2020. gada 11. septembra vēstulē komitejas locekļiem beidzot atzina, ka ĢMO atļauju piešķiršanas lēmumos ir jāņem vērā ilgtspēja ([33]); tomēr pauž dziļu vilšanos par to, ka 2020. gada 28. septembrī Komisija atļāva citu ĢM sojas pupu importu ([34]), neraugoties uz Parlamenta un dalībvalstu vairākuma iebildumiem;

5. aicina Komisiju steidzami rīkoties saistībā ar ilgtspējas kritēriju noteikšanu, pilnībā iesaistot tajā Parlamentu; aicina Komisiju sniegt informāciju par to, kā un kādā termiņā tiks īstenots šis process;

6. vēlreiz mudina Komisiju ņemt vērā Savienības saistības saskaņā ar starptautiskiem nolīgumiem, piemēram, Parīzes Klimata nolīgumu, ANO Konvenciju par bioloģisko daudzveidību un ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus;

7. atkārtoti aicina Komisiju neapstiprināt ĢMO ne audzēšanai, ne izmantošanai pārtikā un dzīvnieku barībā, ja dalībvalstis nav pārsūdzības komitejā sniegušas atzinumu saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 182/2011 6. panta 3. punktu;

([28]) *Escobar, N., Tizado, E. J., zu Ermgassen, E. K., Löfgren, P., Börner, J., Godar, J., Spatially-explicit footprints of agricultural commodities: Mapping carbon emissions embodied in Brazil's soy exports* (Lauksaimniecības preču telpiskā oglekļa pēda — Brazīlijas sojas eksporta radīto oglekļa emisiju kartēšana), *Global Environmental Change*, 62. sējums, 2020. gada maijs, 102067. https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959378019308623

([29]) *Rajão, R., Soares-Filho, B., Nunes, F., Börner, J., Machado, L., Assis, D., Oliveira, A., Pinto, L., Ribeiro, V., Rausch, L., Gibbs, H., Figueira, D., The rotten apples of Brazil's agribusiness* (Brazīlijas lauksaimniecības trūkumi), *Science*, 2020. gada 17. jūlijs, 369. sējums, 6501. izdevums, 246.–248. lpp., https://science.sciencemag.org/content/369/6501/246

([30]) ES paziņojums par pastiprinātu ES rīcību ar mērķi aizsargāt un atjaunot pasaules mežus, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:52019DC0352&from=EN

([31]) Komisijas paziņojums Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai "ES Biodaudzveidības stratēģija 2030. gadam. Atgriezīsim savā dzīvē dabu", https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2020/LV/COM-2020-380-F1-LV-MAIN-PART-1.PDF.

([32]) Eiropas Parlamenta un Padomes 2002. gada 28. janvāra Regula (EK) Nr. 178/2002, ar ko paredz pārtikas aprites tiesību aktu vispārīgus principus un prasības, izveido Eiropas Pārtikas nekaitīguma iestādi un paredz procedūras saistībā ar pārtikas nekaitīgumu (OV L 31, 1.2.2002., 1. lpp.).

([33]) https://tillymetz.lu/wp-content/uploads/2020/09/Co-signed-letter-MEP-Metz.pdf.

([34]) https://webgate.ec.europa.eu/dyna/gm_register/gm_register_auth.cfm?pr_id=100.

8. atkārtoti aicina Komisiju neapstiprināt herbicīdizturīgus ĢM kultūraugus, kamēr visaptveroši nav izanalizēti ar atliekām saistītie veselības apdraudējumi, izskatot katru gadījumu atsevišķi, un līdz ar to pilnībā jāizvērtē atliekas, ko rada ĢM kultūraugu apsmidzināšana ar papildu herbicīdiem, kā arī ir jāizvērtē herbicīdu noārdīšanās produkti un jebkāda kombinētā ietekme;

9. atkārtoti aicina Komisiju riska novērtējumu par papildu herbicīdu izmantošanu un to atliekām pilnībā iekļaut herbicīdizturīgu ĢM augu riska novērtējumā neatkarīgi no tā, vai attiecīgo ĢM augu Savienībā paredzēts audzēt vai importēt izmantošanai pārtikā un dzīvnieku barībā;

10. atkārtoti aicina Komisiju neatļaut tādu izmantošanai pārtikā vai dzīvnieku barībā paredzētu ĢM augu importu, kas ir izturīgi pret herbicīdaktīvām vielām, kuras nav atļauts izmantot Savienībā;

11. atzinīgi vērtē Eiropas zaļā kursa, Komisijas pamatprojekta, izvirzīšanu par neatņemamu daļu Komisijas stratēģijā, ar kuru īsteno ANO Ilgtspējīgas attīstības programmu 2030. gadam un IAM; atgādina, ka IAM var sasniegt tikai tad, ja piegādes ķēdes kļūst ilgtspējīgas un tiek radīta politikas pasākumu sinerģija ([35]);

12. atkārtoti pauž satraukumu par to, ka Savienības lielā atkarība no importētas dzīvnieku barības sojas pupu veidā izraisa atmežošanu trešās valstīs ([36]);

13. atzinīgi vērtē Komisijas paziņoto tiesību akta priekšlikumu par pasākumiem, lai novērstu vai samazinātu tādu produktu laišanu ES tirgū, kas saistīti ar atmežošanu vai mežu degradāciju, ko paredzēts iesniegt līdz 2021. gada jūnijam; patlaban, ņemot vērā, ka ir steidzami jārisina atmežošana Amazones, *Cerrado* un *Gran Chaco* mežos un to, ka Savienības pieprasījums pēc ĢM sojas pupām veicina atmežošanu minētajā reģionā, aicina Komisiju nekavējoties apturēt Brazīlijā un Argentīnā audzētu ĢM sojas pupu importu, izmantojot, ja vajadzīgs, Regulas (EK) Nr. 178/2002 53. pantu, līdz ir ieviesti efektīvi un juridiski saistoši mehānismi, lai nepieļautu, ka Savienības tirgū laiž produktus, kas saistīti ar atmežošanu un attiecīgajiem cilvēktiesību pārkāpumiem;

14. atkārtoti aicina īstenot Eiropas augu proteīna ražošanas un apgādes stratēģiju ([37]), kas ļautu mazināt Savienības atkarību no ĢM sojas pupu importa un radīt īsākas pārtikas ķēdes un reģionālos tirgus;

15. uzdod priekšsēdētājam šo rezolūciju nosūtīt Padomei un Komisijai, kā arī dalībvalstu valdībām un parlamentiem.

([35]) Eiropas Parlamenta 2018. gada 11. septembra rezolūcija par pārredzamu un atbildīgu dabas resursu pārvaldību jaunattīstības valstīs: meži (OV C 433, 23.12.2019., 50. lpp.), 67. punkts.

([36]) *Idem*.

([37]) Eiropas Parlamenta 2020. gada 15. janvāra rezolūcija par Eiropas zaļo kursu (Pieņemtie teksti, P9_TA(2020)0005), 64. punkts.